

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII. BUENOS AIRES, 19 DE DICIEMBRE (DECEMBRA) DE 1941

Núm. (Štev.) 45

NARODNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctva.

DRUGA BAZOVICA

FAŠISTIČNI TRIBUNAL V TRSTU JE OBSODIL NA SMRT DEVET NAŠIH
ROJAKOV — ŠTIRJE SO BILI POMILOŠČENI, PET PA JIH JE BIL
USTRELJENIH V BLIZINI TRSTA

Fašistični Posebni tribunal za zaščito države je v nedeljo 14. decembra 1941 zaključil proces proti šestdesetorici naših ljudi, ki jih je tajna policija "Ovra" obtožila, da so sodelovali pri terorističnih akcijah tekom zadnjih let v Italiji.

Proces se je bil začel z velikim bobnanjem. Fašistični režim je hotel, da o njem zvedo predvsem Slovenci in Hrvati pod Italijo, katere je hotel ustrahovati z drakoničnimi obsodbami, ki jih je imel pripravljene, vest o procesu pa je razglasil tudi po vsem svetu, računajoč, najbrž, da bodo obtoženci, prevarani od svojih "zagovornikov", prikimovali vsem izmišljotinam "Ovre", kakor se je to zgodilo v septembru 1930. Priznanja obtožencev bi bila pred svetom dokaz o sposobnosti tajne policije in zato tudi o trdnosti fašističnega režima, ki mu je "Ovra" poglavitna zaslomba.

Zgodilo pa se je drugače. Obtoženci so na javni razpravi začeli izjavljati drug za drugim, da so dejanja, katera jim pripisuje obtožnica, izmišljena ter da je njihova priznanja izsilila tajna policija z mučenjem. Ta vest je še prišla v svet, potem pa so poročila o poteku tržaškega procesa skoro popolnoma izostala. Le še o govoru državnega pravdnika, ki se je trudil, da bi dr. Čermelj naslikal kot glavnega "kolovodjo" pretvezne "teroristične bande", so Italijani pustili v svet krat-

ko poročilo. O govorih branilcev niso svetovni listi nič javili. Poročil ameriških časnikov ni bilo, ker so jih v Italiji pozaprla zaradi vojne napovedi Združenim državam. Le preko Švice je prišla kratka vest, da je fašistični tribunal izrekel devet smrtnih obsodb, da je štiri obtožence oprostil, ostale pa obsodil na ječo od 1½ do 30 let. Končno je še iz Berna prispelo suhoparno poročilo, da je bilo v bližini Trsta ustreljenih pet obtožencev, štirje pa da so bili pomilščeni. Imena ustreljenih so: Ivarčič, Tomažič, Vadjal, Kos in Bobek. Neka evropska radio-postaja je v nedeljo javila isto vest z dodatkom, da nobeden izmed obtožencev ni Italijan. Rimska postaja, v prenosu za Južno Ameriko, procesa niti omenila ni.

Tako se je nad našim narodom izvršilo novo nasilje.

Novi mučeniki našega primorskega ljudstva so bili skoro gotovo ustreljeni v Bazovici, kjer so pred enajstimi leti padli Bidovec in tovariši. Skoro gotovo je tudi, da so fašisti pokopali njino trupla na skrivnem, kakor se je to zgodilo s prejšnjimi žrtvami fašističnega tribunala.

Čeprav smo si prizadevali, da bi dobili podrobnejše vesti o procesu, obtožencev in obsojencev, se nam to ni posrečilo. Pršel pa bo čas, ko bo tudi na to novo krvavo poglavje fašističnega zatiranja našega naroda prišla luč.

14. XII. 1941

Fašistični svinec je spet vničil pet mladih slovenskih primorskih zavljenj. "V bližini Trsta", kakor pravi italijansko poročilo, so bili ustreljeni IVANČIČ, TOMAŽIČ, VADNJAL, KOS in BOBEK, ki jih je Posebni tribunal obsodil na smrt.

Iz pet mladih slovenskih src se je 14. decembra 1941 vila topla kri in se združila z zemljo, ki so jo ti naši novi mučeniki vroče ljubili in za katero so šli v smrt. Morda je ta kri osvežila tla istega bazovskega strelišča, kjer so 6. septembra 1940 padli Bidovec, Mloš, Marušič in Valenčič.

Okrutni režim je hotel s tem novim krvavim činom kaznovati primorsko ljudstvo zaradi njegove zvestobe narodu, kateremu pripada. Udarce je bil namenjen vsem primorskim Jugoslovanom in jih je tudi zadal. V vsakem primorskem srcu je odprl novo rano, ki bo večno skelala. Toda ni zadal našega duha.

Danes, ko se z boleščjo v duši klanjamo spomnu novih mučnikov naše Primorske, kličemo obenem ob njihovih svežih grobovih: Obljubljamo vam, da ne bomo klonili! Dali ste vse, kar ste imeli, svoja mlada življenja, za našo pretno primorsko zemljo. Obljubljamo: tudi mi bomo storili zanj vse, kar je v naših močeh!

General Simović o tržaškem procesu

JUGOSLOVANSKA VLADA ODLOČNO PROTESTIRA PROTI "NAJNOVEJŠEMU BARBARKEMU ZLOČINU IZVRŠENEMU ZOPER SLOVENSKI NAROD" IN APELIRA NA SVETOVNO JAVNO MNENJE, NAJ NE POZABI NA ZATIRANO JUGOSLOVANSKO NARODNO MANJŠINO V ITALIJI

LONDON, 16. decembra 1941.

V zvezi s procesom pred Posebnim tribunalom v Trstu in z usmrčitvami jugoslovanskih rodoljubov v Italiji je predsednik Kralj. jugoslovanske vlade, general Dušan Simović, podal danes sledečo izjavo:

"Zatiranje slovenskega ljudstva v Italiji se nadaljuje. V insceniranem procesu v Trstu, ki se je končal pred dvema dnevoma, je bilo devet slovenskih intelektualcev obsojenih na smrt in pet izmed njih je bilo medtem že ustreljenih: Ivančič, Kos, Vadjal, Tomažič in Bobek. Kot izgovor za to dejanje je fašistična Italija navedla pretvezo, da so obtoženci sodelovali pri terorističnih dejanjih v Italiji od leta 1938 dalje. Toda pravi razlog te drakonične odredbe je v dejstvu, da so Italijani

General Dušan Simović

hoteli zadati udarec slovenski manjšini v Italiji, da bi tako vničili narodno zavest te manjšine. Vsa pretekla leta je Italija poskušala odtrgati Slovence, ki so ostali v njenih mejah, od bratov v Jugoslaviji, toda brez slehernega uspeha. Sramotna obsodba dokazuje, da fašistična Italija nadaljuje raznarodovanje slovenskega ljudstva, ki je po letu 1919 prišlo pod italijansko oblast.

"V imenu jugoslovanske vlade, v kateri Slovenci navdušeno in rodoljubno sodelujejo za osvoboditev skupne domovine in za zmago zavezniške stvari, protestiram proti temu najnovjšemu barbarskemu zločinu, izvršenemu zoper slovenski narod, iz zadnjega procesa v Trstu, kakor tudi iz okrutnega postopanja Nemčije — deportacije, moritve, ropanje — je razvidno, da hočejo nacifašistične sile popolnoma vničati mali, toda vrli in kulturni slovenski narod, ki se je dolga stoletja upiral germanizaciji.

"Čeprav je ta trenutek težko pomoči slovenski narodni manjšini v Italiji, apeliram na vest vsega sveta, da ne pozabi teh dejstev, ko se spet vrne svoboda zatiranim narodom. Fašistična Italija in nacistična Nemčija sta brezsravno pogazili vse moralne zakone človeštva, in vse svetovno javno mnenje mora imeti ta dejstva na umu, kadar pride dan obravna s to dvoglavo pošastjo".

Odločna ruska protiofenziva

NEMCI SE UMIKAJO NA VSEJ FRONTI IN PUŠČAJO ZA SEBOJ OGROMNE KOLIČINE VOJNEGA
MATERIJALA — TOTALITARNE ČETE V LIBIJI SO V HUDI NEVARNOSTI — POLOŽAJ NA NOVEM VOJNEM POZORIŠČU: NA PACIFIKU

Po brezuspešnih in zelo krvavih naporih nemške vojske, da bi prodrla do Moskve, je na vzhodnem evropskem bojišču nastal temeljit prevrat. Ko so nacistične čete obnemogle obstale 35 km pred Moskvo, spričo zelo odločne obrambe, je rusko vojno vodstvo sprožilo protinapade, katerih namen je bil potisniti Nemce iz prenevarne bližine in olajšati pritisk na prestolnico Rusije. Ruski protinapadi so imeli uspeh, da takšnega niti ruski generalni štab ni pričakoval. Izčrpani in od mraza mučene nemške čete so se začele umikati pred ruskim navalom na vsej fronti. Za seboj puščajo ogromne količine vojnega materijala, tankov, topov, granat, min, nabojev, kamijonov itd., ki jih zaradi snega in najbrž tudi zaradi demoralizacije ne morejo vlačiti s seboj. V nemški vojski se je pojavil pegasti legar, huda nalezljiva bolezen, ki povzroča nemškemu vojnemu vodstvu s'rahovalne skrbi. Eden izmed angleških časopisnih poročevalcev, ki spremlja rusko vojsko v njeni ofenzivi, pripoveduje, da postaja umikanje nemške vojske vsak dan bolj podobno umikanju Napoleoneve armade leta 1812. Če je to res, potem je gotovo verjetna vest, da se je Hitler živčno hudo razboleel ter se zatekel v Berchtesgaden, kjer si

zdravi živce.

Po poročilih iz Moskve se vidi, da je uspeh protinapadov presenetil sovjetski generalni štab, ki je nameraval šele za prihodnjo pomlad pripraviti veliko protiofenzivo. Glavni vo-

dje ruske armade so se v naglici zbrali v Moskvi in pod predstvom Stalina so sklenili spremeniti sedanje protinapade v splošno ofenzivo proti nemški vojski, katere končni cilj bi bil ne samo vreči

vpadnika iz Rusije, marveč sploh vničati njegovo vojno silo.

Stvari so se začele očividno drugače obračati na ruski fronti in to, kar se sedaj tam dogaja, utegne postati odločilno za sedanjo vojno.

Boji v Afriki

Novi poveljnik britanskih čet v Libiji, Ritchie, je vžil angleški ofenzivi novo živahnost. Z obnovljeno močjo so se njegove čete vrgle proti Nemcem in Italijanom in vse kaže, da se bo ofenziva končala s temeljitim porazom totalitarne vojne sile v Afriki.

Na morju so Italijani spet izgubili več ladij, ki so vozile ojačenja v Libijo.

USA reagira

Japonci so se gotovo vsteli v svojih računih, ko so mislili, da bodo z zavratnim udarcem prizadejali nezazeljivo rano Združenim državam Severne Amerike. Amerikanci so že začeli reagirati: Na Filipinih so spet zavladali v zraku in zajezili nevarnost, ki jo je predstavljalo izkrcanje japonskih čet. Sli pa so se za korak dalje. Po poročilih iz Tokija je v japonskih vodah najmanj dvajset orjaških ameriških podmornikov, ki preže na japonske ladje.

Na Malajskem polotoku, kamor so vdrl predvsem iz Sijama, se je Japoncem posrečilo prodreti nekoliko proti jugu, toda prav malo je verjetno, da bi mogli izavzeti največje pomorsko oporišče Velike Britanije, Singapur. Hongkong, o katerem so Japonci že javili, da so ga pred par dnevi zasedli, je še zmerom v angleških rokah, čeprav je njegov položaj precej kočljiv v kljub pomoči, ki jo skušajo nuditi Angležem Kitajci s tem, da napadajo Japonce iz zaledja.

Menda se je Japoncem šele sedaj posrečilo izkrcati nekaj čet na tem otoku.

DR. MAČEK "POD NADZORSTVOM"

Washington. — Associated Press in United Press poročata iz Berlina, da je nemška uradna poročevalna družba (DNB) objavila uradno obvestilo iz Zagreba, da je vodja hrvatskega naroda in bivši podpredsednik jugoslovanske vlade dr. Vladimir Maček postavljen pod policijsko nadzorstvo "vsled njegovih zvez z osebami, ki vzdržujejo zveze

s sovražniki iz inozemstva". Nemško poročilo pravi, da se "nadzorstvo" ne more istovetiti s "pripomoč", ker je namen nemških uradnih oblasti, da ga "oddaljijo od vpliva uničevalnih elementov, sovražnikov naroda".

Ameriški listi pišejo o dr. Vladimirju Mačku kot vodji hrvatskega naroda v Jugoslaviji.

Londonski BBC, ki je v slovenskem in v skrsko-hrvaškem jeziku sporočil svoječasno to vest Jugoslaviji, poudarja pomembnost, da nemško uradno sporočilo ne omenja kraja, kjer imajo dr. Mačka "pod nadzorstvom". V svojem komentarju poroča BBC o političnem stanju v Jugoslaviji in pravi, da je vest o krutem ravnanju z vodjo hrvatskega naroda dr. Mačkom nov in težak udarec za vso Jugoslavijo. Dr. Maček skupaj s Srbi, Hrvati in Slovenci nadaljuje odpor proti Nemčiji in Italiji in vsem sovražnikom našega naroda.

Mučeništvo dr. Vladimirja Mačka v istem času z mučeništvom našega na križ razpetega naroda v domo-

vini združuje vse Srbe, Hrvate in Slovence v občudovanju tega redkega moča in v odločnem prepričanju, da Srbom, Hrvatom in Slovincem preostaja samo ena pot: skupna borba za vstajenje Jugoslavije.

Osišče ne more zatreti upora v Jugoslaviji

London — Jugoslovanski krogi v Londonu sodijo, da je bilo čez tisoč Italijanov ubitih v bitkah z uporniki v Črni gori, bivši jugoslovanski pokrajini, katero so fašisti zasedli. Upora v Srbiji, Bosni, Hercegovini in Črni gori ne more italijansko-nemška okupatorska sila zatreti in je Nemčija prisiljena poslati nove divizije v Jugoslavijo.

Italijanske vojaške posadke se le redkokdaj vidijo in administracijski uradniki so se morali umakniti v grebene kraje.

Pismo iz domovine

Gospa Frančiška Vider, žena glavnega tajnika SNPJ, je zadnje dni prejela od svojih staršev pismo po uničenju Jugoslavije. V pismu je rečeno, da je eden njenih bratov, Peter po imenu, umrl v Nemčiji — ni pa povedano, kako je prišel v Nemčijo. Dalje pišejo, da je tamkaj pomanjkanje hrane, da stradajo in se boje zime. Nadalje je rečeno v pismu: "O politiki pa ne smemo pisati..."

Starši žive v Samotorei blizu Polhovca Gradca. Pismo je bilo cenzurirano po italijanskih oblasteh in na poti v Ameriko je bilo do malega dva meseca.

OBJAVE "PRIMORSKEGA ODBORA"

PET NOVIH ŽRTEV

Česar smo se bali, se je zgodilo. Fašistični Posebni tribunal, ki se je bil preselil iz Rima v Trst, je v nedeljo 14. decembra 1941 izrekel obsodbo. Od šestdeset obtožencev je devetorico obsodil na smrt, štiri obtožence je oprostil, ostalim pa — sedem in štirideset — je naložil ječo od 1½ do 30 let.

V bližini Trsta — najbrž spet v Bazovici — so bili ustreljeni slovenski intelektualci: Ivančič, Tomažič, Vadjal, Kos in Bobek. Kri teh novih mučnikov je spet napojila košček naše trpinčene primorske zemlje. Ostali četvorici na smrt obsojenih, katerih imen brzojavna poročila niso prinesla, je bila smrtna kazen v zadnjem hipu spremenjena v tridesetletno ječo. V tej četvorici je skoro gotovo tudi prof. dr. Lavo Čermelj, katerega je fašistični državni pravdnik naslikal kot "kolovodja" pretvezne zarote. Nimamo informacij in zato ne vemo, ali je te štiri v zadnjem hipu pomiloščene rojake rešila smrti prošnja, ki jo je "Primorski odbor" poslal Vatikanu, naj bi posredoval.

Brž ko je prišla vest, da je padlo pet novih naših mučnikov, je "Primorski odbor" imel v ponedeljek zvečer žalni sestanek, na katerem je počastil spomin Ivančiča, Tomažiča, Vadjala, Kosa in Bobka. Kri teh novih mučnikov nas mora vse Primorce le še bolj povezati, da bomo složno storili vse, kar je v naših močeh, da se naša dežela reši izpod tujčevega kopita, ki jo tako brezsrčno in krvavo tlači.

BRZOJAVKE GENERALU SIMOVIČU IN NAČELNIKOM GLAVNIH ZAVEZNIŠKIH VLAD

Še isti večer je "Primorski odbor" poslal predsedniku jugoslovanske vlade generalu Dušanu Simoviču, predsedniku Združenih držav Severne Amerike Franklinu D. Rooseveltu, načelniku ruske vlade Josipu Stalinu in ministrskemu predsedniku Velike Britanije Winstonu Churchilllu sledečo brzojavko:

"CONTINUING UNMERCIFUL ITALIAN OPPRESSION FASCIST TRIBUNAL IN TRIESTE SHED AGAIN YUGOSLAV MINORITYS BLOOD STOP 35.000 YUGOSLAVS OF VENETIA JULIA REFUGEES TO ARGENTINA REQUEST YOUR EXCELLENCYS CONTRIBUTION AFTER DEMOCRACYS VICTORY TO END SUFFERINGS OF YUGOSLAVS UNDER ITALY BY ANNEXING VENETIA JULIA TO OUR NATIVE COUNTRY YUGOSLAVIA — MEDVESCEK PRESIDENT REFUGEES COMMITTEE CORRIENTES 3114 BUENOS AIRES".

V prevodu se ta brzojavka glasi: "Nadaljujoč okrutno italijansko zatiranje, fašistični tribunal v Trstu spet preliva kri jugoslovanske narodne manjšine. Pet in trideset tisoč Jugoslovancev iz Julijske Krajine, ki so se zatekli v Argentino, prosijo Vašo Ekselencijo, da po zmagi demokracije pripomore, da se muke Jugoslovancev pod Italijo končajo s priključitvijo Julijske Krajine svoji rodni zemlji, Jugoslaviji. — Medvesček, predsednik odbora emigrantov, Corrientes 3114, Buenos Aires".

OBVEŠČEVALNO DELO

Važno je, da je čimveč ljudi pravilno obveščenih o primorskem vprašanju, če hočemo, da se bo pravično rešilo. Zato zbira "Primorski odbor" material za brošuro o Primorski, namenjeno argentinski javnosti in javnosti drugih dežel španske govorice.

V zvezi s tržaškim procesom je odbor poslal obrazloženo pismo, kateremu je dodal, radi informacije, tudi prepis odprtega pisma, naslovljenega odboru "Italia Libre", argentinskemu zunanjemu ministrstvu in tukajšnjim diplomatskim zastopnikom zavezniških in nevtralnih držav.

Besedilo zgornjega brzojava so priobčili buenosaireski dnevniki in veernik "Crítica" je objavil v torek 16. t. m. daljši članek o tržaških obsojencih. V njem govori tudi o prilikah na Primorskem, prinaša podatke o zatiranju našega ljudstva in

tudi sliko primorskih fantov, ki jih je Italija poslala kot vojake v Abesinijo, a so po kapitulaciji armade Aostskega vojvode prestopili kot prostovoljci v jugoslovansko vojsko.

Glas uvidevnosti

Predsednik odbora "Italia Libre", prof. Alberto Pecorini, je v glasilu demokratičnih Italijanov objavil serijo člankov pod naslovom "Il nuovo Risorgimento e l'altro", katero je zaključil v številki od 13. decembra. V zadnjem članku govori, da morejo Italijani pričakovati, da bodo Anglosaksonci postopali z njimi v skladu z Roosevelt-Churchillovo atlantiško izjavo le, če se sami vrnejo v moralno in politično območje Risorgimenta ter se odpovedo tlačenju tujerodcev, ki nočejo pripadati italijanski nacionalni skupnosti. Pravi, da je to zelo hud problem, ker zahteva temeljito spremembo italijanske miselnosti. Londonski pakt, s katerim so bili obljubljeni Italiji naši kraji z Dalmacijo vred, označuje prof. Pecorini kot "krivično in umazano imperialistično spletko". Končno pove dovolj jasno, da se morajo Italijani pripraviti na odstopitev nekaterih teritorijev, vendar pa da se bo morala tako odstopitev izvršiti "v skladu z realnimi situacijami in potrebami ter na podlagi načel pravičnosti".

To je tisto, po čemer vpijemo Primorci. Tujega nočemo. Zahtevamo samo, da se slovenski in hrvaški kraji v skladu z realno situacijo priključijo Jugoslaviji, kateri pripadajo, ker je to pravično. Nič težkega ni določiti, kod gre jezikovna meja med Italijani in Slovenci. Italijani, ki so to mejo prekoračili, se bodo morali spet vrniti na svoje, pa bo mir in bo dana podlaga za koristno sodelovanje gospodarske in druge narave. Kar se posebej Trsta tiče, ne bo pač noben pameten Italijan —

Dr. Lavo Čermelj

ko se bo vrnil v "moralno in politično območje Risorgimenta" — zahteval, naj se središče mesta (o katerem priznavamo, da je v veliki večini italijansko) loči od njegovih predmestij in priključi Italiji. Vsak pošten Italijan bo moral priznati, da bi to bilo nesmiselno in prav nič v skladu z realnimi potrebami jugoslovanskega zaledja, kateremu je Trst naravno izhodišče na morje.

Članek prof. Pecorinija je, mislimo, prvi odmev odprtega pisma, ki ga je "Primorski odbor" poslal komiteju "Italia Libre". Z zadoščanjem priznavamo, da je predsednik komiteja napisal poštene in uvidevne besede.

PRIJAVE

Še zmerom prihajajo "Primorskemu odboru" kupi pism naših Primorcev širom Argentine. Številna vzpodbujajoča pisma, polna rodoljubnih misli, so odboru v vzpodbudo pri njegovem delu.

Nekateri bi radi prispevali za kritje stroškov, ki so združeni s propagandnim delom (tiskovine, poštni stroški).

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILLOVIČ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

nina, brzojavke) in vprašujejo, kako naj to store. "Primorski odbor" je dal tiskati kupone po 0.20, 0.50 in po 1.00 peso, v blokih po 20 komadov. Blok s kuponi po 0.20 stane torej 4.— pese; blok s kuponi po 0.50 stane 10.— pesov; blok s kuponi po 1.— peso pa stane 20.— pesov. Kdor hoče v tem pogledu pomagati, naj od odbora kupi enega ali več takih blokov, katerih kupone bo potem prodajal somišljenikom; na ta način bo tudi drugim Primorcem omogočil, da prispevajo, pa četudi samo s skromnim prispevkom od 20 centavov.

PRIMORSKI ODBOR

Obsedno stanje

V torek 16. t. m. zvečer je izvršna oblast proglasila obsedno stanje v vsej republiki. Podpredsednik dr. Castillo, ki izvršuje predsedniške posle zaradi bolezni dr. Ortiza, je novinarjem pojasnil, da je smatral za potrebno storiti tak korak zaradi ohranitve miru in reda v notranjosti, ki sta nad vse potrebna v sedanjih težkih časih, in pa zato, da bo vlada mogla nemoteno voditi svojo politiko nevtralnosti v sedanjih svetovni vojni.

Še isti večer so listi dobili obvestilo, da ne smejo razpravljati o dekretu, s katerim je bilo proglašeno obsedno stanje, da ne smejo prinašati razburljivih vesti o notranjem položaju in da jim je zabranjeno tendenciozno poročati o mednarodni situaciji. Tudi je policija prepovedala zborovanje udruženja "Acción Argentina", ki se je imelo vršiti v dvorani "Príncipe Jorge" kot manifestacija ameriške solidarnosti.

S proglasitvijo obsednega stanja se ukinjajo svoboščine, ki jih določa ustava.

Pravica zborovanja

V eni zadnjih številčk smo poročali, da je Vrhovno sodišče proglasilo za protiustavno in zato neveljavno znano policijsko naredbo glede zborovanj. Zgodilo se je to na tožbo nekakega španskega društva, kateremu je policija zabranila predavanje, ker ni predhodno prosilo za zadevno dovoljenje.

Kmalu po tej razsodbi Vrhovnega sodišča se je zgodilo sledeče: V knjižnici neke komunistične organizacije je policija aretirala enajst oseb, ki so se bile tam zbrale brez predhodnega policijskega dovoljenja. Načelnik policije je vsakemu naložil 15 dni zapora. Ena izmed prizadetih oseb, oslanjajoč se na zgoraj omenjeno razsodbo, se je obrnila na Vrhovno sodišče zahtevajoč, naj kazen razveljavi. Tako se je najvišje državno sodišče moralo spet pečati z vprašanjem pravice zborovanja. Njegova razsodba v tem — komunističnem — slučaju je zanimiva in važna. Sodišče odreja ko-

munistom svobodo zborovanja, ker se komunisti — tako utemeljuje sodišče svojo razsodbo — bore za to, da bi tako pravico zborovanja kakor tudi druge svoboščine odpravili ter proglasili diktaturo proletarijata. Svobode ne more zahtevati tak, ki jo hoče izrabiti samo za to, da jo bo vničil. In to delajo, pravi sodišče, vsi ekstremisti, tako skrajni levičarji kakor skrajni desničarji.

V zvezi s tem je notranji minister poslal načelniku policije navodila, naj dekret o zborih preuredi tako, da bo popolnoma v skladu s stališčem, ki ga je v tej zadevi zavzelo Vrhovno sodišče. Vse ekstremistične organizacije bodo potem takem morale v bodoče prositi policijo za dovoljenje tudi za navadne seje odborov in odsekov ter tudi za kakršnokoli sestajanje članov v društvenih prostorih, knjižnicah itd.

ZAHVALA

Podpisani se najtopleje zahvaljujejo vsem za osebno izraženo in poslano nam sožalje ob smrti nepozabnega očeta Franca Marušiča.

Marušič Marij in družina.

S svatbe: Spreddaj nevesta Mari Mavčeva in ženin Luka Dobrojevič

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914). KOŽA: Krončni izpuhi, mozoljčki. Izpuščanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost. REVMATIZEM: kila, načuna, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE S 30.— PLAVEVANJE PO 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno te vrste v Argentini. — Lečenj plačevanje.

SPREJEMA OD 9 DO 21 URE
Ob NEDELJAH od 8 do 12 ure
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

Cerkveni vestnik

21. dec. Maša na Paternalu ob 9.30 za starše in brate Vodičar in skupno sveto obhajilo za velike in male.

Molitve na Avellanedi.
BOŽIČ. V sredo zapovedan strogi post.

Polnočnica na Paternalu.

Na Avellanedi maša ob 10 uri.

Molitve v kapeli bolnišnice Alvear.

2.8 dec. Maša na Avellanedi.
Novo leto. Maša na Avellanedi.

Poskrbite, da bo vaše srce prav pripravljeno na božji prihod. Vsi želimo miru, ki ga je oznanil Jezusov prihod, pa pozabljamo, da je treba postaviti najprej temelje in potem zgradbo in na njej streho!

Obljubljen nam je mir, toda pod pogojem, da damo Bogu najprej čast, ki smo mu jo dolžni.

Slava Bogu in višavi, pa bo prišel tudi mir ljudem na zemlji... Brezbožni svet pa je Bogu obrnil hrbet, zato pa obljubljeni mir za pravil. Čeprav se taki ljudje sebi modri zde, so vsega pomilovanja vredni in nosijo sami v sebi prokletstvo. Če bodo pa prisluhnili angeljskemu oznanilu in se ponižno in z ljubeznijo poklonili božjemu De-

teu, bodo kmalu začutili blagodejni mir blagega srca.

Poskrbite zatorej, da sprejmete spoved in sveto obhajilo in prenovite svoje življenje v tem svetem času.

Božična služba božja bo tako kot navadno.

Posebej opozarjam na popoldanske molitve, ki se bodo vršile v kapeli bolnišnice Alvear ob 16.30 na Božič.

Kdor želi krstiti v božičnih dneh, naj prinese na Božič popoldne ob 15 uri k sveti Neži (Avalos 250).

Živi Rožni Venec. Na Božič, po molitvi v kapeli bolnišnice Alvear, se bo vršil razgovor o delovanju bratovščine.

V San Antonio de Padua gremo v nedeljo 11. jan. s posebnim vlakom.

Vozne listke si preskrbite pravočasno, najlažje v božičnih dneh.

SESTRAM NAJ SE JAVIJO

Rojakinja Kristina Urbas iz Sev. Amerike nas naproša, da objavimo v Slov. listu, da sestre Zofija, Rozi in Kristina prosijo svoja brata Rudolfa in Ivana Simčič ter sestrični Marija in Karolina Vendermin, doma iz Vedrijana, odnosno Bala pri Gorici, da se jim javijo.

Omenjeni naj se oglasijo na naslov: Kristina Urbas, 17305 Irovecwood Ave., Cleveland, Ohio, U.S.A.

GIBANJE PARNIKOV

Prejšnjo soboto je dospel v tukajšnji pristan portugalski poštarnik "Nyassa".

Na poti sem so španski prevozniki: "Monte Albertia", "Monte Amboto", "Cabo de Hornos" in "Cabo de Buena Esperanza".

Parnik "Monte Garbes" pa je te dni priplul v Bilbao.

Tukajšnje pristanišče so zapustili angleški parniki: dne 29. novembra "High, Brigade", dne 30. nov. "Avila Star" in 9. dec. pa "Andalucía Star".

Kar se tiče španskih parnikov se še ne ve, če bodo dosegli Argentino, ker je vožnja odpovedana.

Španski parniki so bili do sedaj edini, ki so takorekoč še držali nekako redno zvezo z Evropo, če teh več ne bo, bomo pa popolnoma odrezani od starega sveta.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Vesti iz organizacij

Kam na Silvestrovo?

Na to vprašanje je pa kaj lahek odgovor! V ulico Alsina štev. 2832, kjer bo priredil "Slovenski dom" ta večer Silvestrovo prireditev. Saj je "Slovenski dom" za Silvestrovo nalašč najel dvorano, da se bodo mogli plesati na zadnje ure starega in prve ure novega leta pošteno naplesati po brezprašnih parketih, ne pa drsati po prašnem cementu in mozaiku.

Poleg plesalcem pa hoče Slovenski dom ustreči tudi ljubiteljem našega lepega petja. Zato bosta zboru zapela par pesmi.

Za smeh in dobro voljo je prekrbel z igro "KAKRŠEN GOSPOD, TAK SLUGA".

Pa tudi naša vrta dekleta se hočejo pokazati ta večer ter nam bodo zaplesala lep pes, ki ga bosta s petjem spremljala Zofka Šuličeva in Franc Kreševič.

Slišali pa bomo tudi lepo S. Gregorčičevo deklamacijo.

Razen že tu navedenih lepih točk, bo tudi živa slika — prihod novega leta in bogat srečolov.

Torej rojaki in rojakinje, če se hočete res pošteno in neprisiljeno zabavati, prihitite v sredo 31. decembra v dvorano ulice Alsina 2832.

Skupna prireditev tukajšnjih slov. društev

V nedeljo, dne 7. decembra se je vršila velika solidarna prireditev, pri kateri so sodelovala vsa tukajšnja slovenska društva: G. P. D. Slo-

vencev, P. D. Ivan Cankar, Slovenski dom in D. K. D. Ljudski oder.

Vsako izmed navedenih društev, je nastopalo s svojim zbranim sporedom, katerega vsaka točka je bila burno aplavdirana od strani množestvilnih udeležencev. Po končanem sporedu se je prireditev nadaljevala s plesno zabavo, pri kateri se je orkester tov. Samca trudil, da je zadovoljil plesa željno mladino.

Prireditveni odbor, ki je bil sestavljen iz zastopnikov sodelujočih društev ter Slov. odbora v pomoč ZSSR, izrekamo tem potom, najlepšo zahvalo vsem pevskim zborom, njihovim voditeljem, deklamatorkam, dekletom, ki so razdajale nageljne, ženskemu odseku L. O., Slov. listu za brezplačno propagando, na splošno vsem, ki so sodelovali pri tej kulturni in solidarni manifestaciji. Posebno se zahvalimo tov. Samcu in orkestru za njihovo brezplačno sodelovanje ter društvenemu vodstvu L. O., katero nam je odstopilo prostore za prireditev brezplačno, kakor vsa čast in zahvala S.P.D. Slov. iz Villa Devoto, katero nam je za slučaj slabega vremena stavilo na razpolago njihove društvene prostore ter vso drugo opremo. Isto se zahvalimo vsem udeležencem in udeleženkam, ki so nas počastili s svojim obiskom.

Prireditev je izpadla v vsakem oziru nad vse nepričakovano. Bila je prava manifestacija enotnosti in solidarnosti slov. izseljeništv.

Čisti dobiček, kateri je bil tem potom nabran znaša svoto \$ 718.— in je bil izročen na pristojno mesto v čigar namen se je prireditev vršila.

Prireditveni odbor slov. društev: G.P.D.S., Ivan Cankar, Slovenski dom, Lj. Oder

Dokaz solidarnosti Jugoslovancev v Argentini

Podpisana jugosl. društva v Argentini so se z navdušenjem odzvala vabilu Osrednjega odbora Jugoslovanske Narodne Odrane v Buenos Airesu, da dokažejo svoje edinstvo z obzirom na položaj radi sedanje vojne. Kakor javlja Osrednji odbor, manjkajo še nekateri odgovori iz oddaljenejših krajev Republike. SPODAJ NAVEDENA DRUŠTVA SO SPREJELA NASLEDNJO SKUPNO

REZOLUCIJO:

1. Izražamo svojo vdanost kralju Petru II. in popolno zaupanje jugoslovanski vladi v Londonu.
2. Najboljše spoštujemo zakone in ustanove republike Argentine.
3. Najodločneje obsojamo zahrbtni napad in neusmiljeno zatiranje Jugoslavije in drugih držav s strani naci-fašizma.
4. Isto tako obsojamo narodne izdajalce, kateri so se v teh usodnih časih stavili v službo sovražnika.
5. Soglašamo se s cilji in naporih vlad Anglije, Rusije in Zedinjenih ameriških držav ter ostalih naših zaveznikov.
6. Z združenimi močmi hočemo pomagati, da se naša domovina čimprej osvobodi in združi v svoje meje vse Jugoslovane, tudi one, ki so bili prej podvrženi tujemu gospodstvu naših današnjih sovražnikov.

Osrednji Odbor J.N.O., Buenos Aires
Pododbor J.N.O., Rosario
Odsek J.N.O., Berisso
Odsek J.N.O., Dock Sud
Odsek J.N.O., Arequito
Odsek J.N.O., Los Cardos
Odsek J.N.O., Piñeyro
Odsek J.N.O., Chovet
Odsek J.N.O., Arribeños
Odsek J.N.O., Villa Muguet
Odsek J.N.O., Comodoro Rivadavia
Odsek J.N.O., San Antonio de Are-

co
Odsek J.N.O., Bahía Blanca
Odsek J.N.O., San Carlos de Bariloche
Odsek J.N.O., María Teresa
Odbor Slovencev in Hrvatov izpod Italije, Buenos Aires
"Slavija", Oddelek Jugosl. Podpornega Društva, Mendoza
"Slavija", Jugoslovanska Podpornega Društva, San Juan
Jugosl. Društvo Vzajemne Pomoči, Arrecifes
Jugosl. Društvo Vzajemne Pomoči, Maggiolo
Jugosl. Društvo Vzajemne Pomoči, Rosario
Jugosl. Društvo Vzajemne Pomoči, Gahan
Jugosl. Klub, Buenos Aires
Jugosl. Dom, Dock Sud
"Slovenski dom", Buenos Aires
S.D.P.D. "Edinost", Córdoba
Jugosl. Kulturno Društvo, Mendoza
Jugosl. Komisija za pomoč napadenim narodom kateri se bore proti naci-fašizmu.

Med-društveni Odbor, Buenos Aires
"Ljudski Oder", Buenos Aires
"Ivan Cankar", Buenos Aires
"Kosovo", Ensenada
Jugosl. Demokratski Klub, Dock Sud
Sokol Dock Sud-Boca, Dock Sud
Sokol Buenos Aires I, Buenos Aires
Jugosl. Argentinsko Kulturno Društvo, Buenos Aires
Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev, Buenos Aires
Jugosl. Radio-ura, Buenos Aires
Jugosl. Izseljenska Zaščita, Buenos Aires
Jugoslovansko Centralno šolsko Udruženje, Buenos Aires

Društva, ki do sedaj še niso odgovorila, naj to store takoj ter pišejo na J.N.O.: Santiago del Estero 629 — Buenos Aires.

"SLOVENSKI DOM" VABI NA Silvestrovo prireditev

ki se bo vršila v

SREDO 31. DECEMBRA

ob 9 uri zvečer, v dvorani ulice ALSINA 2832.

SPORED:

1. N. N.: Burka v enem dejanju:

"KAKRŠEN GOSPOD, TAK SLUGA"

V vlogah nastopajo sledeče

O S E B E:

Mahnich Milan, poročnik ... Emil Lozej
Matiček, njegov sluga ... Mirko Peljhan
Sablić Jovo, poročnik ... Ivo Hvala
Butec Lipe, novinec ... Martin Keber
Nežika, kuharica ... Irene Jekše
Pl. Radinski, grajščak ... Ivan Bergine
Ema, njegova hči ... Vida Kjuder
Medvedar, hišni gospodar ... N. N.

2. V. V.: IZGUBLJENI CVET, poje mešan zbor

3. N. N.: VEČERNI ZVON, poje moški zbor

4. S. G.: DEKLAMACIJA

5. N. M.: TRIJE SPOMINI, ples, izvajajo dekleta "Slovenskega doma" ob spremljanju s petjem Zofke Šulič in Franca Kreševič.

6. ŽIVA SLIKA: Prihod novega leta 1942.

PO SPORREDU BO BOGAT SREČOLOV IN DRUGA PROSTA ZABAVA.

SVIRAL BO SLOVENSKI ORKESTER

Rojaki in rojakinje vsi na SILVESTROVO ZABAVO "Slovenskega doma", kjer se boste najboljše zabavali, dali slovo staremu in pozdravili prihod Novega leta.

ODBOR

J. N. O.

OSREDNJI ODBOR V ARGENTINI

JUGOSLOVANI!

Dolžnost vsakega zavednega Jugoslovana, ne oziiraje se na meje, je, da je član "Jugoslovanske Narodne Odrane". Kdor še ni član, naj se čimprej vpiše, kar lahko stori vsak dan razen praznike in sicer od 2 do 8 ure zvečer, ulica Santiago del Estero 629, Capital Federal — U. T. 33-2964. — članarina znaša \$ 1.— mesečno, kdor zmore lahko prispeva tudi več.

BRATJE V NOTRANJOSTI! Tam, kjer se ni pododbora ali odseka, osnujte jih takoj. Pododbori se imenujejo organizacije J.N.O. v glevenem mestu province. Odseki se ustanavljajo v manjših krajih. Za informacije se je obračati na gornji naslov.

Ne oklevajte! Prelita kri naših bratov v domovini, junaška borba četnikov in rodoljubov zahteva, da ne ostanete prekrizanih rok. Naši junaki ne poznajo ne plemenske, ne verske, ne ideološke razlike. Oni samo poznajo boj za svobodo! Pokažite, da ste dostojni bratje teh junakov in da jih v tem težkem boju niste pozabili!

OSREDNJI ODBOR J.N.O.

Dr. LUIS RAZUMNEY

KIRURGIČNI ZOBOZDRAVNIK

MODERNI NAČIN DELA — UMETNO ZOBVJE

Sprejema vse dni od 14 do 20 ure.

SEGUROLA 1848 — U. T. 67-3961 — BUENOS AIRES

Naznanjam cenj. rojakom, da imam že za SPOMLAD in POLETJE veliko izbiri najfinjšega blaga. — Cene zmerne!

Delo prvovrstno!

Krojačnica

LEOPOLD UŠAJ

GARMENDIA 4947

La Paternal Buenos Aires

NEKDANJE ŠOLSTVO PO

NAŠIH KRAJH

Šole v današnje pomeni besede, ki bi jo morali otroci določene starosti obiskovati, srednji vek ni poznal. Znanost — in k tej se je že prištevalo najenostavnejše pisanje in čitanje — je bila predprava odličnih stanov, predvsem duhovstva in plemstva. A celo med temi nahajamo pogosto može, ki niso imeli najpotrebnejšega znanja. Izmed ljudstva so obiskovali šole le tisti, ki so se hoteli usposobiti za kakšen "učen" poklic, za duhovnika, učitelja, grajskega pisarja ali cerkovnika. Število učencev na tedanjih šolah je bilo zato vedno omejeno, menda ni nikdar presegalo števila 20 ali 30, navadno pa je bilo še manjše. Po tedanji cerkveni postavi je moral vsak župnik imeti klerika, ki je oskrboval petje v cerkvi in vodil šolo. V kolikem obsegu se je ta zapoved na Slovenskem izvrševala, ni mogoče natančno določiti, ker župnije niso vodile oziroma niso pustile nikakršnih podatkov. Le mimogrede posnemamo iz podpisov na starih listinah, da je tu ali tam bival "pevec in učitelj". Posebno se to zasleduje na starejših župnijah.

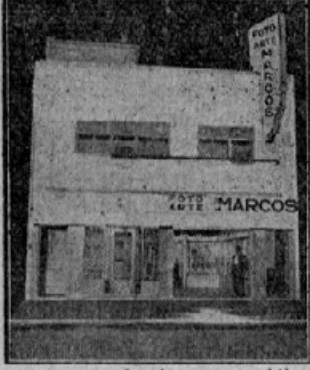
V Ljubljani je bila stara župnjska šola pri sv. Petru, ki se omenja že leta 1262. Pozneje se pojavi enaka ustanova pri sv. Nikolaju, ki je proti koncu 14. stol. vsled malomarnosti župnikov in meščanov prenehala. Leta 1418. sta prosila župnik Juri Haugenreuter in mestna občina ljubljanska vojvoda Ernesta, naj se šola pri sv. Nikolaju zopet obnovi. Vojvoda je ustregel in šentklavška šola je poslej obstajala do srede XVI. stol. Tretjo šolo so v Ljubljani ustanovili nemški križarji. Z njo je bil združen neki zavod za vzgojo revnih dečkov in deklic. Nekaj zanimivih podatkov imamo o šoli v Kranju. Že v začetku XV. stol. je imelo kranjsko mesto svoje šolsko poslopje; stalo je na cerkvenem trgu za pokopališko kapelo. L. 1423. je župnik Koloman de Mannwerde, to poslopje podrl in na pridobljenem prostoru sezidal novo župnišče. Vsled pritožbe mestne občine pri deželnem knezu, se je poravnal in ponudil mestni občini tri hišice, od katerih se je ena priredila za šolo in cerkvenikovo stanovanje. V Škofji Loki so freisinski škofje že v XIV. stol. vzdrževali šolo, pozneje pa je skrbelo tudi mesto. Tudi brikenski škofje so smatrali za svojo dolžnost, skrbeti za ljudski pouk na svojih posestvih. Na Bledu je bila šola že v začetku XV. tol. Listine nam poročajo celo o učitelju, ki je bil več slikarstva ter je okrasil steno v cerkvi z lepimi slikami. V Kamniku je bil L. 1481. učitelj Jurij Loški, v Novem mestu Kristof Vranič iz Kranja. V ustanovnem pismu novomeškega kapitla čitamo, da so učenci pomagali pri petju v cerkvi. Dalje se omenjajo šole še v sledečih župnijah: Šmarje pri Ljubljani, zabeležen l. 1504 Štefan Pehlar, klerik in voditelj šole, Višnja gora (l. 1499. Martin Sevnški, učitelj in pevovodja), Krško (l. 1478.), Radovljica, Ribnica, Vipava (leta 1504). Tudi v Črnomlju in Metliki je nemški red že pred koncem srednjega veka ustanovil šole. V Celju je bila šola že za celjskih grofov. Poučeval je cerkvenik, ki je zato dobival 2 funta vinarjev na leto. Leta 1460. se omenja Pavel Pildhaver, ravnatelj celjske šole. Tudi Maribor je imel šolo že pred l. 1325. ko se omenja učitelj Hartwick. Izpričane so tudi šole v Velikoveu, Celovcu in Gorici. Enako kakor župnije so tudi samostani vzdrževali svoje šole, deloma za izobrazbo narasčajo, deloma za vnanje učence. O samostanu v Bistrici čitamo, da je imel v začetku 16. stoletja šolo s približno 12 učenci. Slične naprave so bile v Podkloštru, Vetrinju, Stični, Kostanjevici in drugod.

(Nadaljevanje prihodnjič)

V SREDO 31. DECEMBRA VSI V ULICO ALSINA 2832, KJER BO PRIREDIL "SLOVENSKI DOM" OB 9 URI ZVEČER "SILVESTROV VEČER"!

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1320 U. T. 22 - 8327 DOCK SUD

SLUŽBO DOBI

en cerkvenik in en kuhar. Oba bosta imela delo v župnišču. Prosimo prijave na g. Laknerja (Warnes 2215) ali pri g. Hladniku (Pasco 431).

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer LIMA 1217 - BUENOS AIRES U. T. 23 - Buen Orden 3389

TRGOVINA JESTVIN

"Bela Ljubljana"

IVAN MOČNIK

Sapaleri 2700 na Paternalu U. T. 59 - 0467

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579 Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja FRANCA KLANJŠEK

Av. FRANCISCO BEIRO 5327 Villa Devoto U. T. 50 - 0277

KADAR ISČETE SLUŽBE obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 - Gs. Aires U. T. 54 - 3588

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires Nasproti postaje La Paternal

POZOR!

Trgovina čevljev Beltram

Vas podomače postreže. Če hočete biti elegantno in dobro obuti, posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete.

Pridite, pa se boste prepričali! - Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288 - BUENOS AIRES

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, ietrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Ženske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLJEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.-

Sprejemamo: od 9-12; pop. od 15-21. - Ob nedeljah in praznikih od 9-12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 200)

PRVOVRSTNA KROJAČNICA

"LA ESTRELLA"

ZA POMLADANSKE IN

POLETNE OBLEKE

V ZALOGI VELIKA IZBIRA BLAGA ZNAMKE SUPERLAN

Stanislav Maurič

TRELLES 2642 - Buenos Aires

U. T. 59 - 1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA zatecite se k

Dr. A. GODEL

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure. GOVORI SE SLOVENSKO

BARTOLOME MITRE 1876

Homigón Armado - Firma de los Planos

Pedro Morán 5130 Buenos Aires U. T. 50 - 5585

Caričin ljubljene

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 255

Marino Grimani se naposled osvobodil iz objema.

Ljubimca se prisrčno poslovita. V njunih dušah je zopet zasvetilo solnce, — sedaj se nista več bala okrutne besede: — živeti drug brez drugega, — slovo — — —

III.

Palača Dandolo je bila ena izmed najlepših zgradb, ki so se nahajale na Markovem trgu.

Zgrajena je bila iz marmorja, s svojim pročeljem je bila obrnjena proti Kapalu Grande.

Ze po svoji zunajosti je bila ta palača očarljiva, njena notranja oprema pa je prekašala vsako pričakovanje.

Povsod sta vladala sijaj in razkošnost, ki sta kraljevala samo v starih Benetkah, kjer so tekmovali največji umetniki tistega časa, da bi ustvarili najlepša in najpopolnejša dela.

Stopnice in tla so bile iz marmorja, tla po dvoranah pa so bila sestavljena iz porcelana in pozlačene-ga stekla.

V dvorani, ki je bila odprta in je izgledala kot velika veranda, kakor je imela v tistih časih skoraj vsaka benečanska palača, je sedela tisto jutro signorina Miranda Dandolo.

Oblečena je bila v belo, z zlatom tkano jutranjo obleko.

Iz te odprte dvorane je vodil mal balkon, odkoder je lahko človek pregledal skoraj ves Kanal Grande.

Odtod se je nujil prekrasen razgled na širo morje, kjer so se zibale na valovih neštene gondole in barke.

Nebo je bilo temnomodro, južno solnce se je lesketalo na morsk gladini.

Toda lepa prokuratorjeva hčerka ni videla le pote.

Mislila je na novega doža Marina Grimanija, na njegovo večerajš-njo svečanost in posvetitev.

V teh mislih jo je zmotil prihod njene sobarice Lucije, ki je javila

gospodarici, da je prišel gondolier Karlo, ki ji želi sporočiti neko zelo važno vest.

Ah, Karlo!

Miranda Dandolo se je spominjala, da mu je včeraj naročila, naj pazi na novega doža in naj ji takoj sporoči, če bi se v njegov okolici kaj pripetilo. Dejala mu je, da ima Grimani mnogo sovražnikov in da človek zato ne ve, če ga ne bo mor-ga kdo zasledoval s svojim sovraštvom.

Stresla se je, ko je slišala, da je gondolier že tako hitro prišel. Ona da sobarici znamenje, naj pripelje gondolierja.

Nekoliko trenutkov pozneje stopi Karlo v dvorano.

Sedaj je stal ponižno pred Miran-do.

Bil je lep mladenič.

Vitek in močan, je imel lepe, bujne lase, od solca ožgan obraz; oči pa so se mu svetile hinavsko in lo-kavo.

Njegova modra srajca je bila na prsih razgaljena, okrog vratu je no-sil rdečo rutico, v ušesih pa po ta-kratni navadi zlate uhanke. Brez njih si človek ne more predstavljati ta-kratnega gondolierja.

Miranda Dandolo se dvigne s svo-jega naslonjača.

Ne oziraje se na njegov nemi, po-nižni pozdrav, ga Miranda ogovori:

— Prišel si mi nekaj povedat — govori, kaj se je zgodilo v tako kratkem času?

— Nocoj sem nekaj opazil, kar se tiče novega doža, milost-ljiva signorina. Ker pa mi je vaša visokost ukazala —

— Ah — res! Govori torej, toda bodi kratak, — ali je morda kak njegov sovražnik že storil proti nje-mu kake korake?

Karlo se nasmehne.

— Se ne, vaša milost, toda jaz sem opazoval samega doža. Ponoči je namreč odšel iz svoje palače in se podal na otok svetega Nikolaja!

Miranda se zdrzne.

Prestrašila se je, toda kmalu se je zopet pomirila.

Spomnila se je svojega dostojan-stva, ni se smela izdati pred tem gondolierjem.

— Gotovo si se zmotil, — reče ona navidez ravnodušno, — zakaj bi neki odšel dož tako pozno iz svoje palače, povrh pa še na oni otoček?

Če morda misliš, da me boš pre-senetil s takimi neumnimi vestmi in dobil obljubljeno nagrado, se zelo motiš!

Za laži in izmišljene vesti te ča-kajo občutljive kazni, ali si me raz-umel?

— Signorina, ne motim se, go-ovorim čisto resnico, — odvrne Kar-lo. — Na lastne oči sem videl, kar vam poročam in če je vaši milosti prav, bom vse povedal!

— Govori! — vzkligne Miranda, ki je komaj prikrivala razburjenost.

Gondolier Karlo začne:

— Včeraj sem se po svečanosti zamudil dalj časa pri svoji Luciji — vaša milost ve, da je to moja zaro-čenka, s katero se bom poročil. Ko sem odšel od nje, sem obiskal še njenega brata Agostina, ki je straž-nik v doževi palači.

Jedva sem odšel od njega in le-gel v posteljo, je prihitel k meni Agostino in mi povedal, da je od-šel dož s svojim slugom Antonijem iz palače in da gotovo namerava preko kanala Grande.

Takoj sem skočil iz postelje in se oblekel. Na kanalu sem res zagledal gondolo, ki je plovila proti otoku. V njej sem opazil dve osebi, od ka-terih je bil eden dož. Nista me to-rej zbudila in to je bilo znamenje da sta gotovo nameravala skrivaj oditi na otok.

Ti torej lahko prisežeš da je bil res dož v gondoli? — vpraša s pri-dušenim glasom Miranda.

— Signorina, lahko prisežem! Ravno tako je tudi Agostino pri-pravljen pričevati!

— To ni potrebno. Sedaj pa na-daljuj! Kaj si opazil?

— Da, videl sem še marsikaj, kar bo vaša milost zanimalo! — nado-ljuje Karlo. — Medtem, ko sem se jaz ohlačil, je odvezal Agostino gondolo, s katero sva začela zasle-dovati novega doža.

Ko sva prispela na otok svetega Nikolaja, je dož že izginil. Neslišno sva tudi midva pristala, nakar sem se začel previdno plaziti za dožem,

ki je nosil širok plašč in na glavi ve-lik klobuk.

Videl sem, da se je ustavil pred hišico ribiča Andreja.

Kmalu se je pojavila tudi tista, ra-di katere je dož prišel.

Iz hiše je namreč prišla lepa Leti-cija.

Nekoliko trenutkov sta odšla v hiši, toda jaz sem ju lahko točno opazoval skozi okno. Slišal sem sle-herno njuno besedo.

— Ah, stvar je razumljiva, — ga razburjeno prekine Miranda. — Že davno sem slišala, da je vrgla ta drzna deklica oko na Marina Gri-manija in da se ji je s koketnostjo posrečilo, da ga spravi s prave po-ti. Sedaj je šel najbrž zato k njej, da ji je povedal, da je med njima vse končano.

Prav gotovo sta o tem govorila. Toda Karlo zmaje z glavo.

— Nista o tem govorila, milost-lji-vasignorina! Nasprotno, — objemala sta se in poljubljala, prisegala sta si večno ljubezen do groba!

Miranda skoči, kakor da jo je pi-čila kača.

Prebledela je, oči pa so se ji jez-no zasvetile.

— Lažeš, lopov! Vse je laž in iz-mišljotina, kar govoriš! — zakriči Miranda. — Kako bi se mogel dož tako daleč spozabiti, da bi se pogo-varjal z navadno ribiško dekleco?!

Prekliči, kar si povedal!

Ona je ostr motrila Karla.

Toda Karlo ostane miren in reče brez strahu:

— Signorina, če mi ne verjamete, ne morem na stvari ničesar spre-me-niti. Toda jaz sem vendar govoril čisto resnico!

Jaz seveda niti slutil nisem, da bo moje poročilo tako strašno delo-valo na vašo milost.

Njegove porogljive besede so ime-le uspeh.

— Prav imaš, Karlo, neumnost je, ker se razburjam radi stvari, ki se me ne tičejo! Dož bo gotovo sam vedel, kaj sme storiti. Vendar pa je čudno, da gaži radi take deklinje po takem blatu!

Miranda stopil k mali omarici in vzame iz nje mošnjček, ki je bil poln zlatnikov.

— Tu imaš — reče ona in vrže gondolierju mošnjček. — To je na-grada za tvoje poročilo! Samo po sebi se razume, da moraš o vsem strogo molčati! Nikomur ne smeš niti besedice izdati, ali si razumel?

V njegovih očeh zažari pohlep-nost. On pobere mošnjček in ga hi-tro spravi v žep.

— Hvala vam, milostljiva signo-rina! — Bodite prepričani, da bom molčal kot grob in da bom tudi v bodoče budno pazil!

Miranda mahne z roko in on odide.

Kot razjarjena levinja, kot furija začne sedaj hoditi lepa Miranda po dvorani.

Ali je mogoče, da se je kaj takega zgodilo, medtem ko se je ona se-snoči udajala sanjam na sladko bo-dočnost?

Spomnila se je tepega doža, po-rosnega in junaškega moža. Oh, ali ne bo mogla osvojiti tega človeka s svojo izredno lepoto? Ali ga naj prepusti navadni, nizkotni ribiški deklici — — — ?

— Ne! — zakriči ona. — To se ne sme zgoditi!

Ona ni hotela postati samo doži-nja, ni hotela živeti samo v sijaju vojvodske krone, temveč je hotela posedovati tudi njega, Marina Gri-manija, — njega, ki ga ljubi in po katerem tako kopni!

Oh, radi njega bi bila pripravlje-na zastrupiti stotine in stotine ri-biških deklic!

Njene drhteče roke pritisnejo na zvonček.

V dvorano stopi sobarica.

— Ali je moj oče v palači? — vpraša Miranda.

— Ni, njegova milost je odšla pred pol ure!

— Javi mi takoj, ko se vrne, — ukaže Miranda.

Ko se je nekoliko pomirila, je u-kazala sobarici, naj ji pomaga pri oblačenju.

Oblekla se je v obleko iz modre svile, ki je krasno izražala črte nje-nega telesa. Dve uri pozneje je od-šla v sobane svojega očeta.

(Nadaljevanje)